

การผลิตปอของโลก

ปอแก้วและปอกระเจาเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของโลก ปอได้เข้ามาเป็นสินค้าในตลาดมากกว่า 180 ปีมาแล้ว ประมาณปี พ.ศ. 2334 อินเดียได้ส่งปอไปขายยังประเทศในยุโรป ส่งขึ้นที่เมืองท่าคันที้ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นการค้าปอเที่ยวแรก ทำให้มีการใช้ปอแทนเส้นใยจากต้นแฟลกซ์และป่านกันมากขึ้น เพราะปอราคาถูกกว่า มีความเหนียวกว่าแฟลกซ์และยืดหยุ่นได้ดีกว่าป่าน ปอจึงกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีประโยชน์ทางอุตสาหกรรมหลายด้านในหลายประเทศ เช่น อุตสาหกรรมทอกระสอบ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค สายเคเบิล วัตถุดิบผลิตกระดาษ วัตถุดิบทำเส้น และเครื่องตกแต่งบ้าน เป็นต้น ในการซื้อปอของโลกนี้ปรากฏว่าบางประเทศได้สั่งซื้อปอในรูปวัตถุดิบเพื่อนำไปแปรรูปเป็นสินค้าอีกครั้งหนึ่ง แต่มีบางประเทศไม่นิยมซื้อในรูปวัตถุดิบแต่ได้ซื้อในรูปผลิตภัณฑ์ปอ เช่น เสื้อผ้าปอและเชือกปอ เป็นต้น

ปอมีปลูกแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ ในแถบร้อนของโลก ปอสามารถเจริญเติบโตได้ในทุกสภาพแม้จะเป็นดินเค็ม มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ และสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพอากาศค่อนข้างร้อน กล่าวได้ว่าแหล่งผลิตปอมีกระจายกระจายตามประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทั้งในยุโรป เอเชีย แอฟริกา และอเมริกาใต้ แต่ปริมาณการผลิตจะมากน้อยต่างกันตามสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศและความต้องการใช้ในแต่ละประเทศ

ประเทศผู้ผลิตปอที่สำคัญในทวีปยุโรป ได้แก่ สเปน ในทวีปอเมริกาใต้ได้แก่ บราซิล เปรู ในทวีปเอเชีย ประเทศที่สำคัญได้แก่ บังกลาเทศ อินเดีย ไทย พม่า กัมพูชา เนปาล เวียดนามใต้ และสาธารณรัฐประชาชนจีน สำหรับบังกลาเทศ อินเดีย และไทย เป็นแหล่งผลิตปอที่สำคัญของโลก โดยประเทศไทยปลูกปอแก้วเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบังกลาเทศ อินเดียปลูกปอกระเจาทั้งหมด บังกลาเทศเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกมากที่สุดในโลก สำหรับอินเดียนั้นผลิตส่วนใหญ่ใช้ เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปอในประเทศ จึงมีปอดิบเหลือส่งออกเป็นจำนวนน้อย

ตารางที่ 1

ปริมาณผลผลิตปอของโลก

หน่วย : พันเมตริกตัน

	2504/05- 2507/08	2508/10- 2513/14	2514/15	2515/16	2516/17- (ประมาณ)	2517/18 (พยากรณ์)
<u>ประเทศในเอเชีย</u>						
บังกลาเทศ						
ปอกระเจา	1,123	1,173	755	1,170	1,080	720
ปอแกว	37	38	17	22		
อินเดีย						
ปอกระเจา	1,026	907	1,022	877	1,530	900
ปอแกว	293	208	203	221		
ไทย						
ปอกระเจา	8	10	10	10	590	300
ปอแกว	283	340	340	390		
เนปาล						
ปอกระเจา	25	41	55	55	63	50
พม่า						
ปอกระเจา	10	20	65	90	26	60
ปอแกว	1	1	1	1		
อินโดนีเซีย						
ปอแกว	5	12	14	14	13	17
อิหร่าน						
ปอแกว	4	3	2	3	2	2
กัมพูชา						
ปอแกวและ	2	5	7	-	-	-
ปอกระเจา						
ประเทศเอเชียอื่น ๆ						
ปอกระเจา	14	16	3	-	-	-
ปอแกว	5	5	-	-	-	-
รวม	2,841	780	2,494	2,888	3,272	2,049

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	2504/05- 2507/08	2508/10- 2513/14	2514/15	2515/16	2516/17 (ประมาณ)	2517/18 (พยากรณ์)
<u>ประเทศในอเมริกาใต้</u>						
บราซิล ปอกระเจา	48	35	22	22	32	30
ปอแก้ว	16	22	40	43	45	48
เปรู ปอแก้ว	2	4	9	10	-	-
เอลซาลวาดอร์ปอแก้ว	2	4	4	4	-	-
อื่น ๆ ในอเมริกาใต้						
ปอแก้ว	3	3	3	-	-	-
รวม	73	72	83	90	100	100
<u>ประเทศในทวีปแอฟริกา</u>						
อียิปต์ ปอแก้ว	1	3	12	15	15	-
เซียร์รา ลีโอน่า	7	7	8	-	-	-
โมซัมบิก ปอแก้ว	2	5	6	7	7	-
แองโกลา ปอแก้วและอื่น ๆ	2	2	2	2	-	-
ไนจีเรีย ปอแก้ว	-	2	3	-	-	-
มาดากาสการ์	2	2	2	2	2	2
ประเทศอื่น ๆ ปอแก้ว	-	-	-	4	4	-
คาโฮมี ปอแก้ว	-	-	2	-	-	-
รวม	14	21	39	40	40	40
จีนแดง ปอกระเจา	119	174	225	-	-	-
ปอแก้ว	234	323	375	-	-	-
รัสเซีย ปอแก้ว	41	46	46	-	-	-
เวียดนามเหนือ ปอแก้ว	14	17	18	-	-	-
รวม	408	560	664	662	686	691
รวมผลผลิตทั่วโลก	3,338	3,433	3,280	3,650	4,100	2,880
ปอกระเจา	2,378	2,386	2,170			
ปอแก้ว	2,957	1,047	1,110			

ที่มา : FAO Intergovernmental group on jute, kenaf and allied fibres, October, 1974

ในระหว่างปี พ.ศ. 2493 ผลผลิตปอของโลกมีปริมาณน้อยมาก ผลิตได้ประมาณหนึ่งล้านตัน ในระหว่างปี 2504 - 2508 ผลผลิตปอของโลกได้เพิ่มขึ้นเป็น 2.8 ล้านตัน สำหรับการผลิตปอ กระเจ้านั้นบังกลาเทศและอินเดียสามารถผลิตได้ประมาณ 2 ใน 3 ของผลผลิตปอทั้งหมดของโลก ส่วนการผลิตปอแก้ว ผลิตมากในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน รัสเซีย และเวียดนามเหนือ ผลผลิตปอทั้งสองชนิดของโลกระหว่างปี 2504 - 2518 มีแสดงอยู่ในตารางที่ 1

ความต้องการปอของโลก

การใช้ปอของโลกไต่ขยับตัวอย่างรวดเร็วในระยะก่อนปี พ.ศ. 2513¹ แม้แต่ในปีที่ผลผลิตปอดลดลงเพราะประสบวิกฤตการณ์ของดินฟ้าอากาศ ปริมาณการใช้ปอก็ยังคงสูงอยู่ในระดับเดิม ซึ่งก่อนสงครามโลกครั้งที่สองต่างประเทศยังไม่รู้จักนำปอแก้วมาใช้ประโยชน์เป็นวัตถุดิบทางอุตสาหกรรมเส้นใย แต่เนื่องจากปอกระเจามีราคาสูงต่างประเทศจึงเริ่มหันมาใช้ปอแก้วเป็นวัตถุดิบทางอุตสาหกรรมปอบ้าง แต่ส่วนมากปอแก้วและปอกระเจาจะถูกใช้ปนกัน บังกลาเทศและไทย ส่งปอดิบออกมาก เป็นอันดับหนึ่งและอันดับสองของโลก หรือคิดเป็นร้อยละ 60 และ 30 ของปริมาณการส่งออกของโลก โดยปอที่ผลิตได้ส่วนหนึ่งจะใช้เป็นวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปอภายในประเทศ (รายละเอียดการนำเข้าของประเทศต่าง ๆ อยู่ในตารางที่ 2) ปอไทยที่ส่งออกทั้งหมดจึงเป็นปอแก้ว แต่ปอที่ขายกันในตลาดโลกเป็นปอกระเจาเป็นส่วนใหญ่ ตลาดปอดิบที่สำคัญของโลกอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในยุโรปและอเมริกาเหนือที่สำคัญได้แก่ อังกฤษ เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมันนี อิตาลี สหรัฐอเมริกา รวมทั้งญี่ปุ่น ซึ่งระยะนี้ซื้อไม่มากนัก ประเทศเหล่านี้ซื้อปอดิบเพื่อนำไปผลิตสินค้าปอที่สำคัญได้แก่ ผ้าหลังพรม ผ้ากระสอบ และกระสอบ รวมทั้งเฟอร์นิเจอร์ผ้าประดับ และต่างยอมรับกันว่าเส้นใยจากปอกระเจามีคุณภาพสูงเหมาะที่จะใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าปอมากกว่าเส้นใยปอแก้ว ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงซื้อปอกระเจาจากบังกลาเทศเป็นส่วนมากและซื้อปอแก้วจากไทยเป็นส่วนน้อยเพื่อนำไปผสมกับปอกระเจาในการผลิตสินค้าปอ (ดูรายละเอียดในตาราง

1

IBRD. "The world Jute Market", The World Jute Economy. Vol. I., (Report No. 114 a-BD) July, 1973, 134.

ตารางที่ 2

ปริมาณการนำเข้าของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ระหว่างปี 2515 - 2518

(หน่วย : พันเบล)

ประเทศ	2515/16	2516/17 (ประมาณ)	2517/18(พยากรณ์)			รวม
			ปกกระเจ้า		ปกแถว	
			เสนโยปก	เศษปก		
<u>ประเทศในยุโรป</u>						
เบลเยียม	3.83	2.33				3.89
ฝรั่งเศส	2.39	2.78				2.11
เยอรมันตะวันตก	2.44	1.78				1.39
อิตาลี	0.78	0.83	0.22	0.22		0.83
เนเธอร์แลนด์	0.56	0.44				0.44
สหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์	4.94	3.45				3.33
รวม	14.94	12.61				11.99
<u>ประเทศยุโรปตะวันตก</u>						
ออสเตรเลีย	0.06					-
ปอตุเกศ	1.33	1.33				1.11
สแกนดิเนเวีย	0.22	0.17				0.17
สเปน	1.11	1.06	0.50		0.40	0.90
รวม	17.66	15.17				14.17
แองโกลา-โมซัมบิก	0.44	0.39				0.28
ออสเตรเลีย	0.67	0.67				0.61
ฮังการี	0.39	0.33				0.28
อินเดีย	3.00	6.00				
ญี่ปุ่น	3.50	2.94	1.11		1.66	2.77
ปากีสถาน	1.67	1.94				1.94
โปแลนด์	1.33	1.44	0.67	0.06	0.33	1.06
สหรัฐอเมริกา	1.33	1.39	0.67	0.72		1.39
อื่น ๆ	17.22	20.28				20.83

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเทศ	2515/16	2516/17 (ประมาณ)	2517/18(พยากรณ์)			รวม
			ปอกระเจา เสนใยปอ	เสนปอ	ปอแก้ว	
จีนแดง	4.16	6.11				6.39
รัสเซีย	1.67	2.22				2.22
ประเทศในยุโรปตะวันออกอื่น ๆ	1.67	1.39				1.39
ประเทศในแอฟริกา	3.33	4.17				4.44
ประเทศในเอเชีย	2.78	2.22				2.78
ลาตินอเมริกา	0.83	1.37				1.10
ประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ	2.78	2.78				2.50
รวมทั่วโลก	47.21	50.55				44.33

ที่มา : FAO. "The Statistical Situation", Intergovernmental
Group on Jute, Kenaf & Allied Fibres, Rome,
(October, 1974).

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3

ปริมาณการส่งออกของปอแก้วประเภทเงาของไทยและบังคลาเทศ

หน่วย : พันเบล

	บังคลาเทศ				ไทย			
	2513/14	2514/15	2515/16	2516/17	2513/14	2514/15	2515/16	2516/17
กรกฎาคม	87	185	143	199	111	83	2	2
สิงหาคม	88	201	138	86	61	67	8	4
กันยายน	189	86	108	115	44	22	20	5
ตุลาคม	226	169	141	149	67	117	119	159
พฤศจิกายน	307	116	255	169	94	211	140	169
ธันวาคม	311	0	281	280	178	217	271	158
มกราคม	378	0	310	280	178	261	133	215
กุมภาพันธ์	300	221	201	295	89	156	161	115
มีนาคม	55	283	337	197	117	200	253	205
เมษายน	0	254	282		189	150	138	205
พฤษภาคม	167	238	268	730	122	22	94	82
มิถุนายน	92	217	327		56	22	85	56
ฤดูการปลูก	2,200	1,971	2,992	2,500	1,306	1,528	1,394	1,373

ด/ ไครายงานเพียงการส่งออกแล้วเท่านั้น

ที่มา : FAO. "Statistical Situation", Intergovernmental Group on Jute, Kenaf & Allied Fibres. Rome, (October, 1974).

ที่ 3) อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของการใช้ปอแก้วผสมกับปอกระเจาในประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ² มีดังนี้ ในอังกฤษใช้ปอแก้วประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ผสมกับปอกระเจา 90 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามก็ใช้เปอร์เซ็นต์การใช้ปอแก้วผสมกับปอกระเจาค่อนข้างสูงในอิตาลี ฝรั่งเศส และเบลเยียม โดยใช้ส่วนผสมประมาณ 27, 17 และ 16 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

ปริมาณผลผลิตปอธรรมชาติและราคาปอในแต่ละปีไม่มีความแน่นอน เนื่องจากเหตุการณ์ทางธรรมชาติในด้านการผลิตปอซึ่งไม่สามารถควบคุมได้และปัญหาการเมืองในอินเดียและบังคลาเทศ ทำให้ประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ ปรับปรุงและศึกษาค้นคว้าวัสดุอื่นมาใช้แทนปอ เช่น เส้นใยสังเคราะห์ และการพัฒนาการขนส่งให้เป็นการขนส่งแบบ Bulk Handling ซึ่งทำให้ไม่ต้องการกระสอบบรรจุ ดังนั้นในระยะหลังความต้องการใช้ปอในตลาดโลกจึงได้เริ่มลดลง

การผลิตและความต้องการปอในประเทศไทย

ปอเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยิ่งชนิดหนึ่ง การปลูกปอเป็นอาชีพหลักและเป็นรายได้สำคัญของชาวไร่ปอในเขต 15 จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปอที่ปลูกกันในประเทศไทยมีอยู่ 2 ชนิดคือ ปอแก้ว (Kenaf) และปอกระเจา (Jute) ปริมาณการผลิตปอทั้งสองชนิดนี้มากกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตทั้งหมดเป็นปอแก้ว ซึ่งปลูกกันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนมากและที่เหลือซึ่งน้อยกว่า 10 เปอร์เซ็นต์เป็นปอกระเจาปลูกกันในภาคกลาง ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ไทยผลิตปอได้โดยเฉลี่ยปีละประมาณ 400,000 ตัน และเป็นประเทศที่ผลิตปอรายสำคัญเป็นอันดับสามของโลก รองจากบังคลาเทศและอินเดีย สำหรับปอที่ปลูกในสองประเทศเป็นปอกระเจา (ดูรายละเอียดการผลิตปอของไทยในตารางที่ 4 และ 5)

² ธีรพล ปรีสุทธิฐาน. "สภาการตลาดกับการแก้ไขการค้าปอไทย", วารสารเศรษฐกิจการพาณิชย์, (เมษายน, 2517), หน้า 14

3. เรื่องเดียวกัน, หน้า 9

ตารางที่ 4

มูลค่าผลผลิต เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และปริมาณผลผลิต
ของปอแก้วในประเทศไทย ระหว่างปี 2511/12 - 2515/16

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (พันไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (พันไร่)	ปริมาณผลผลิต 1,000 ตัน	มูลค่า (ล้านบาท)
2511/12	1,585	1,549	316.0	764.7
2512/13	2,358	2,240	373.4	993.2
2513/14	2,631	2,439	380.9	1,070.3
2514/15	2,891	—	419.1	1,114.8
2515/16	2,951	—	427.9	1,904.2

ที่มา : สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปีเพาะปลูก 2515/16

เอกสารเลขที่ 25, พฤษภาคม 2517

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

พื้นที่เพาะปลูกปี 2515 และ 2516 แยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	2515			2516		
	เนื้อที่เพาะปลูก (1,000 ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก. : ไร่)	ผลผลิต 1,000ตัน	เนื้อที่เพาะปลูก (1,000 ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก. : ไร่)	ผลผลิต 1,000ตัน
นครราชสีมา	374	184	69	470	165	78
ขอนแก่น	367	131	48	348	172	60
มหาสารคาม	368	160	59	410	170	70
ชัยภูมิ	348	109	38	339	174	59
บุรีรัมย์	218	174	38	337	205	69
ศรีสะเกษ	187	160	30	292	167	32
อุดรธานี	132	189	25	215	195	42
อุบลราชธานี	174	184	32	334	150	50
สุรินทร์	172	221	38	190	210	40
กาฬสินธุ์	159	182	29	161	211	34
ร้อยเอ็ด	108	139	15	132	181	24
เลย	101	139	14	115	200	23
ยโสธร	54	203	11	84	178	15
นครพนม	29	207	6	57	52	3
หนองคาย	11	272	3	31	225	7
อื่น ๆ	31	161	5	132	257	34
รวม	2,833	162	460	3,547	180	640

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตรและผลสำรวจของสมาคมปอไทย

ปอที่ผลิตได้ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นปอเกรคซีและเกรคทีที่ต่ำกว่าประมาณ 65 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาเป็นปอเกรคบี ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ และที่เหลืออีก 15 เปอร์เซ็นต์เป็นปอเกรคเอ

ปออัคเบล

เนื่องจากปอแก้วมีปลุกอยู่กระจัดกระจายทั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและปอแก้วเป็นพืชที่มีน้ำหนักและกินเนื้อที่มาก เพื่อเป็นการประหยัดค่าขนส่ง จึงจำเป็นต้องมีการอัดปอเป็นลูกเบลเสียก่อน โรงงานอัดปอส่วนมากมักจะตั้งอยู่ในต่างจังหวัดในท้องที่ที่มีการปลุกปอกันมากและชุมทางคมนาคมการขนส่ง โดยเฉพาะการขนส่งทางรถไฟเพราะถูกกว่าขนส่งโดยทางรถยนต์

การซื้อขายของโรงงานอัดปอ โรงงานอัดปอจะเริ่มรับซื้อปอจากกสิกรตั้งแต่เริ่มพอกปอ คือตั้งแต่ปลายเดือนกันยายนเรื่อยไปจนกว่าปอจะหมดในราวปลายเดือนเมษายน หรือบางทีก็นานกว่านี้ เพราะกสิกรบางคนจะกักตุนไว้ขายในระยะเวลาที่ปอราคาสูง (โดยการเก็งราคา) การรับซื้อปอของโรงงานอัดปอในต่างจังหวัด โรงงานมักจะออกไปซื้อตามท้องที่หรือหมู่บ้านของกสิกรที่มีการปลุกปอกันมากและรับซื้อที่โรงงานอัดปอของตนเอง แต่ส่วนใหญ่จะออกไปซื้อถึงหมู่บ้านของกสิกร หรือมีคั้นนั้นก็มิใช่แทนช่องทางโรงงานออกไปทำการรับซื้อปอตามแหล่งที่ปลุกปอมากและส่งมาโรงงานอีกทอดหนึ่ง สำหรับการซื้อปอที่โรงงานนั้นมีไม่มากนัก เพราะกสิกรไม่นิยมนำปอไปขายที่อื่น โดยให้เหตุผลว่ามีปอขายน้อยและเสียค่าขนส่งสูง

สำหรับการซื้อปอของโรงงานอัดปอในกรุงเทพฯ นั้น จะเริ่มรับซื้อในเดือนตุลาคม เรื่อยไปจนถึงเดือนเมษายน รวมเป็นเวลาดังสิ้นประมาณ 7 เดือน หรือบางทีก็อาจนานกว่านี้ทั้งที่พวกพ่อค้าคนกลางในต่างจังหวัดคว่านซื้อปอมากก็ตุนไว้แล้วปล่อยให้ขายตอนปลายฤดูโดยการเก็งกำไร

การรับซื้อปอจากกสิกรโดยตรง แต่ก่อนพอถึงฤดูพอกปอทางโรงงานอัดปอจะส่งตัวแทนออกไปทำการรับซื้อปอในท้องถิ่นที่มีการปลุกปอกันมากแล้วบรรทุกรถยนต์ของโรงงานหรือรถไฟมาอัดในโรงงานกรุงเทพฯ แต่ในขณะนี้การส่งตัวแทนออกไปทำการซื้อปอในต่างจังหวัดไม่ค่อยทำกัน ทั้งนี้เพราะความไม่สะดวกของโรงงานและต้องเสียเวลามาก นอกจากนี้ยังเสียค่าใช้จ่ายพอ ๆ กับการรับซื้อจากพ่อค้าคนกลางที่กรุงเทพฯ

การรับซื้อปอจากพ่อค้าคนกลาง การซื้อปอโดยวิธีนี้ นับเป็นวิธีที่สำคัญที่สุดในการซื้อปอของโรงงาน ทั้งนี้เพราะเป็นวิธีที่สะดวกเพราะเมื่อตกลงขายกัน ผู้ขายก็จะส่งมอบให้ที่โรงงานเลย

ราคาปกติไม่แตกต่างจากราคาปลีกในต่างจังหวัดนัก เมื่อหักค่าใช้จ่ายในการขนส่งและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้ว พอลูกคนกลางที่นำปอมมาขายนี้จะมีทั้งพอล่าปลีกในต่างจังหวัด พอล่าปลีกกรุงเทพ ฯ และพอล่าปลีกหน้าชื้อขายปลีก

การรับซื้อปอมจากโรงงานอัดปอมในต่างจังหวัด การรับซื้อปอมโดยใช้วิธีนี้เป็นปอมที่อัดเบลแล้ว และเป็นการซื้อเพื่อชดเชยปอมบางเกรดที่ไม่เพียงพอในการส่งออกบางครั้งบางคราวเพราะโรงงานอัดปอมในกรุงเทพ ฯ ทั้งหมดจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งออกด้วย ในบางกรณีพอล่าในตลาดต่างประเทศสั่งซื้อปอมอย่างรีบด่วนทางโรงงานอัดปอมไม่ทัน จึงจำต้องซื้อปอมที่อัดเบลแล้วตามเกรดต่าง ๆ ที่ยังขาดอยู่ซึ่งมีปริมาณน้อยมาก

ชนิดของปอมที่ซื้อ ปอมที่โรงงานซื้อจากกสิกรนั้นมีทั้งปอมที่มีคุณภาพดีและคุณภาพต่ำกล่าวคือปอมที่พอกในระยะต้นนั้นคือราว เดือนกันยายนถึง เดือนตุลาคม มัก เป็นปอม เกรดซูปเปอร์และเกรดเอ ต่อจากสองเดือนนี้แล้วก็จะเป็นปอมที่มีคุณภาพรองลงมาก็คือปอม เกรดบี และซี ทั้งนี้คุณภาพปอมจะดีหรือเลวนั้นขึ้นอยู่กับน้ำแช่ พอกปอม เป็นสำคัญ โดยทั่วไปทางโรงงานมักซื้อเป็นปอมคละ เนื่องจากกสิกรผู้ปลูกยังไม่มีความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องการจัดชั้นหรือ เกรดของปอม ดังนั้นพอล่าคนกลางจึงเป็นผู้แบ่งชั้นของปอม มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกันที่กสิกรทำการจัดชั้นปอม เองก่อนขาย แต่พอล่าคนกลางมักทำการกตราคา เป็นปอมคละ หรือไม่ก็ให้ราคาแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เมื่อพอล่าคนกลางนำปอมมาขายให้โรงงานอัดปอมในกรุงเทพ ฯ ก็นิยมขายเป็นปอมคละ อีกอย่างหนึ่งแม้มีการจัดชั้นแล้วก็ตาม แต่ทางโรงงานก็จำเป็นต้องทำการคัดเกรดปอมอีกครั้งหนึ่งก่อนอัดเบล เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานจริง ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ทางโรงงานจึงนิยมซื้อปอมคละเพราะราคาถูกกว่าปอมที่คัดเกรดแล้ว การซื้อปอมของโรงงานจึงซื้อปอมคละถึงร้อยละ 80 ที่เหลืออีกร้อยละ 20 เป็นปอมที่คัดเกรดแล้ว รวมทั้งปอมอัดเบลจากโรงงานต่างจังหวัดด้วย

การที่พอล่าปลีกในระยะท้องถิ่นเป็นผู้ติดต่อและรับซื้อปอมจากกสิกรโดยตรงและนิยมซื้อปอมคละนี้ นับว่าเป็นปัจจัยอันหนึ่งซึ่งขัดกับการส่งเสริมให้กสิกรปลูกปอมที่มีคุณภาพดีของรัฐบาล ถ้าหากพอล่าให้ความร่วมมือกับทางราชการ โดยซื้อปอมที่แบ่งเป็น เกรดแล้วและให้ราคาแตกต่างกันพอสมควร ก็จะเป็นการส่งเสริมให้กสิกรผลิตแต่ปอมที่มีคุณภาพดีมากขึ้น

ระยะเวลาทำงานของโรงงานอัดปอม การทำงานอัดปอมจะควบคุมไปกับการซื้อปอมโดยทาง

โรงงานมีแผนรับซื้อปอและแผนกัฒปอแยกต่างหาก พอปอเริ่มออกสู่ตลาดแผนกัฒซื้อก็ทำการรับซื้อปอไปเรื่อย ๆ จนกว่าปอจะหมดหรือพอเพียงกับความต้องการของโรงงาน ส่วนแผนกัฒเบลปอก็จะทำการัฒเบลปอไปซึ่งเริ่มในเดือนตุลาคมเรื่อย ไปจนถึงเดือนมิถุนายนของปีต่อไป รวมเวลาที่โรงงานทำการัฒปออยู่ประมาณ 9 เดือน เวลานั้นก็จะซื้อขายเก็บพืชผลชนิดอื่น ๆ แต่บางโรงงานก็อาจดำเนินการัฒปอนานกว่านี้

ชนิดของปอที่ัฒเบล ตามปกติแล้วโรงงานจะทำการัฒเบลปอทุก ๆ เกรด คือ เกรดซูเปอร์ เกรดเอ เกรดบี เกรดซี ทางปอและปอขุง จำนวนปอจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความต้องการของพ่อค้าปอต่างประเทศและคุณภาพปอที่ผลิตได้ในประเทศ กล่าวคือถ้าพ่อค้าในต่างประเทศต้องการปอเกรดเอมากและปอที่ผลิตได้ก็มีปอคุณภาพดี โรงงานจะทำการัฒปอเกรดเอมากครั้งนี้เป็นต้น สำหรับปอไทยที่ผลิตได้นั้นปอเกรดซูเปอร์ไม่ค่อยมี โดยทั่วไปแล้วมักเป็นปอเกรดเอลงมาจนถึงปอเกรดซี แต่ที่มากที่สุดคือปอเกรดซี แต่ต่างประเทศที่สั่งซื้อมากที่สุดก็ซื้อปอเกรดเอและเกรดบี สำหรับปอเกรดซีนั้นโดยปกติแล้วประเทศในยุโรปและอเมริกาจะสั่งซื้อปอฝอย แทนเพราะปอทั้งสองชนิดนี้มีคุณภาพพอ ๆ กัน นอกจากความยาวเท่านั้นและปอฝอย ยังมีราคาถูกกว่าปอเกรดซีอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม โรงงานัฒปอยังต้องการปอเกรดเอมากที่สุดคือนั่นเอง เพราะเป็นปอดี อัดง่าย นอกจากนั้นส่วนที่เสียไปซึ่งหมายถึงส่วนที่สาออก โคนแข็งและปลายแข็งมีน้อย ตลอดจนความต้องการปอเกรดนี้ในตลาดโลกมีมากกว่าปอเกรดอื่น ๆ

วิธีัฒเบลปอ การัฒเบลปอจะเริ่มขบวนการตั้งแต่ การจัดชั้นปอก่อนัฒ การสา การตัดหัวปอ การบรรจุเข้าลัง การเบล การขน การตรวจสอบคุณภาพ และการขึง ตลอดจนการนำปอที่ัฒแล้วไปเก็บรอการจำหน่าย อย่างไรก็ตามการัฒเบลปอเขาแบ่งวิธีการออกเป็นสองชั้น คือ

1. การัฒปอ (Grading)
2. การัฒเบล (Baling)

การัฒปอ (Grading) ได้กล่าวมาแล้วว่าปอที่โรงงานซื้อนั้นมีทั้งปอเกรดซูเปอร์ เกรดเอ เกรดบี เกรดซี หรืออีกนัยหนึ่งเป็นปอคละ ดังนั้นก่อนจะทำการัฒเบลต้องทำการัฒปอเสียก่อน ในการัฒคุณภาพปอนี้ต้องไ้คนงานที่มีความชำนาญเกี่ยวกับคุณภาพปอ การัฒปอนี้จะแบ่งปอออกเป็นเกรดต่าง ๆ

เมื่อคัดปอดออกเป็นชั้นตามคุณภาพแล้ว เพื่อให้ปอดได้มาตรฐานจริง ๆ จำเป็นต้องคัดหัวปอดที่มีผิวหรือไม้อ่อนนุ่มออกเสียก่อน หัวปอดที่คัดออกนี้เรียกว่า ปอดฝอย ซึ่งเป็นปอดที่มีคุณภาพต่ำกว่าปอดเกรดซี เพราะเนื้อแข็งและไม่มีควมยาว แต่ก็จำหน่ายได้เช่นเดียวกัน เพราะราคาถูก

เมื่อคัดปอดและคัดหัวปอดออกแล้ว ก็จะทำให้การล้างปอดหรือฟาดปอดเพื่อให้สิ่งสกปรกที่เจือปนอยู่หลุดออกจากปอด การล้างนี้ก็จะล้างด้วยเหล็กแหลมคล้าย ๆ ลูกกราด จากการล้างเพื่อให้ไคโปที่สะอาดและเป็นระเบียบนี้ก็จะไคปอดฝอย ซึ่งหมายถึงปอดฝอยเป็นปอดที่มีคุณภาพต่ำที่สุด

การอัดเบล (Baling) หลังจากการล้างและไคโปที่สะอาดและมีคุณภาพตามเกรดแล้ว ก็จะทำให้การมัดทบทับปอดเพื่อบรรจุเข้าถังไม้เพื่ออัดเบลต่อไป ปอดที่บรรจุเต็มถังนี้จะมีน้ำหนักประมาณ 180 - 185 กก. เมื่อทำการบรรจุเต็มถังไม้แล้วก็จะนำถังไม้ขึ้นไปใส่ในเครื่องเบลปอด ครั้งหนึ่ง ๆ ประมาณ 4 - 5 ถัง ต่อจากนั้นเครื่องเบลก็จะทำการอัด ระหว่างการอัดนี้เครื่องเบลจะทำการอัดปอดให้แน่นและมีการมัดลูกปอดโดยอัตโนมัติ เชือกสำหรับมัดปอดนี้จะมีคนงานอีกพวกหนึ่งจะทำหน้าที่ช้อนเชือกต่างหาก เชือกเส้นหนึ่งจะมีขนาดเส้นรอบวง 3 ซม. และยาว 10 เมตร ลักษณะของลูกปอดที่อัดแล้วนี้จะมีรูปเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาดกว้าง 18 - 20 นิ้ว และยาว 48 นิ้ว ส่วนความสูงนั้นแล้วแต่ความแรงของเครื่องเบลที่ใช้อัด เมื่อเครื่องเบลทำการอัดปอดเสร็จแล้วก็จะมีคนงานนำเอาลูกปอดไปชั่งน้ำหนักและประทับตรา ต่อจากนั้นก็จะนำไปเก็บไว้ในรางเก็บปอดเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป

การอัดปอดนี้จะทำเป็นชั้น ๆ กังกล่าวแล้วแต่ละชั้นมีคนงานแต่ละหน่วยเพื่อทำหน้าที่ของตน ชั้นที่ใช้แรงงานมากที่สุดและส่วนมากเป็นแรงงานผู้หญิงคือการทำปอด ส่วนชั้นการอัดปอดจะเป็นแรงงานผู้ชายเพราะจะทำทั้งกลางวันและกลางคืน โดยแบ่งการทำงานออกเป็นผลัด

ต้นทุนการผลิตปอด

ต้นทุนการผลิตปอด ค่าใช้จ่ายทั้งหมดมีทั้งเป็นเงินสดและค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งเราก็จะกำหนดเป็นค่าใช้จ่ายด้วย เช่น ค่าใช้ที่ดินซึ่งเป็นของกสิกรเองก็กำหนดเป็นค่าเช่า แรงงานในครัวเรือนก็คิดค่าจ้างโดยอาศัยค่าแรงงานในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นหลักในการคำนวณ ส่วนค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับค่าเช่าที่ดิน ค่าแรงงาน ค่าสีกรหรือเครื่องมือเครื่องใช้ และอื่น ๆ ที่กสิกรจ่ายไป ในกรณีค่าเช่าที่ดินซึ่งกสิกรบางรายไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีแต่ไม่เพียงพอในการเพาะปลูก ต้องเช่าผู้อื่นโดยจ่ายค่าเช่าเป็นรูปเงินสดหรือผลิตผลก็คำนวณรวมเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด

ในกรณีค่าแรงงานก็เช่นเดียวกันเมื่อกลสิกรใช้แรงงานในครัวเรือนของตนเองไม่เพียงพอต่อการผลิตปล่อยให้เสรีภายในกำหนดได้ จำต้องจ้างแรงงานจากภายนอกเข้ามาช่วยไม่ว่าจะในรูปแบบเหมาหรือจ้างเป็นรายวันก็ตาม ก็คิดเข้าเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด รายละเอียดในตารางที่ 6 เป็นการแสดงต้นทุนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินต่อไร่ของปอแก้วและปอกระเจา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคายในฤดูเพาะปลูกของปี พ.ศ. 2515 จากการสำรวจของกองเศรษฐกิจ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในปี พ.ศ. 2516

การตลาดและการจำหน่ายปอไทย

ปอที่ผลิตได้ส่วนหนึ่งใช้สำหรับเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมผลิตสินค้าปอภายในประเทศและส่วนที่เหลือส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ดังนั้นตลาดปอไทยจึงแยกออกเป็น 2 ตลาด คือตลาดการจำหน่ายภายในประเทศและตลาดการจำหน่ายไปต่างประเทศ

ตลาดการจำหน่ายภายในประเทศ ตลาดปอชนิดที่สำคัญคือโรงงานทอกระสอบในประเทศ ซึ่งขณะนี้มีอยู่ 10 โรงงาน การใช้ปอมากน้อยในแต่ละปีขึ้นอยู่กับการผลิตกระสอบมากน้อยเช่นเดียวกัน การใช้ปอพอกในการผลิตบางโรงงานใช้ปอรวมนำมาตัดหัวปอออกและแยกออกเป็นเกรดต่าง ๆ แล้วจึงนำมาคัดส่วนผสมให้เหมาะสมสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ตามอัตราส่วนที่จะให้ต้นทุนที่ถูกต้องที่สุด (minimizing cost) และมีคุณภาพที่ใช้สำหรับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ได้ การผสมปอขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะผสมของแต่ละโรงงานและยังขึ้นอยู่กับความเร็วของการเดินเครื่องของโรงงาน ถ้าต้องการให้มีความเร็วของเครื่องจักรสูงจำเป็นต้องใช้ปอที่มีคุณภาพดีเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้เส้นด้ายที่ปั่นขาดง่าย แต่ถาต้องการใช้ความเร็วของเครื่องจักรต่ำลง คุณภาพปอที่ผสมอาจลดต่ำลงได้อีก

โรงงานผลิตกระสอบบางโรงนิยมซื้อเส้นใยปอพอกที่อัดเบค (เบคหนึ่งหนัก 180 กก ขนาด $49 \times 18 \times 18.5$ น.) จากโรงงานอัดปอ โดยซื้อตามเกรดต่าง ๆ ที่ต้องการแล้วนำมาจัดสัดส่วนผสมตามที่ต้องการในการผลิต การซื้อเส้นใยปออัดเบคสะดวกกว่าการซื้อปอรวมเพราะไม่ต้องนำมาตัดและคัดเลือกเกรดอีก รวมทั้งมีการสูญเสียในอัตราต่ำกว่าการซื้อปอรวม

การซื้อปอของโรงงานทอกระสอบในประเทศไทยมักจะซื้อปอเพื่อป้อนโรงงานให้ใช้ไ้หนึ่งปี โดยซื้อในฤดูปอออกสู่ตลาดใหม่ ๆ เพราะราคาไม่สูงนัก

ตารางที่ 6

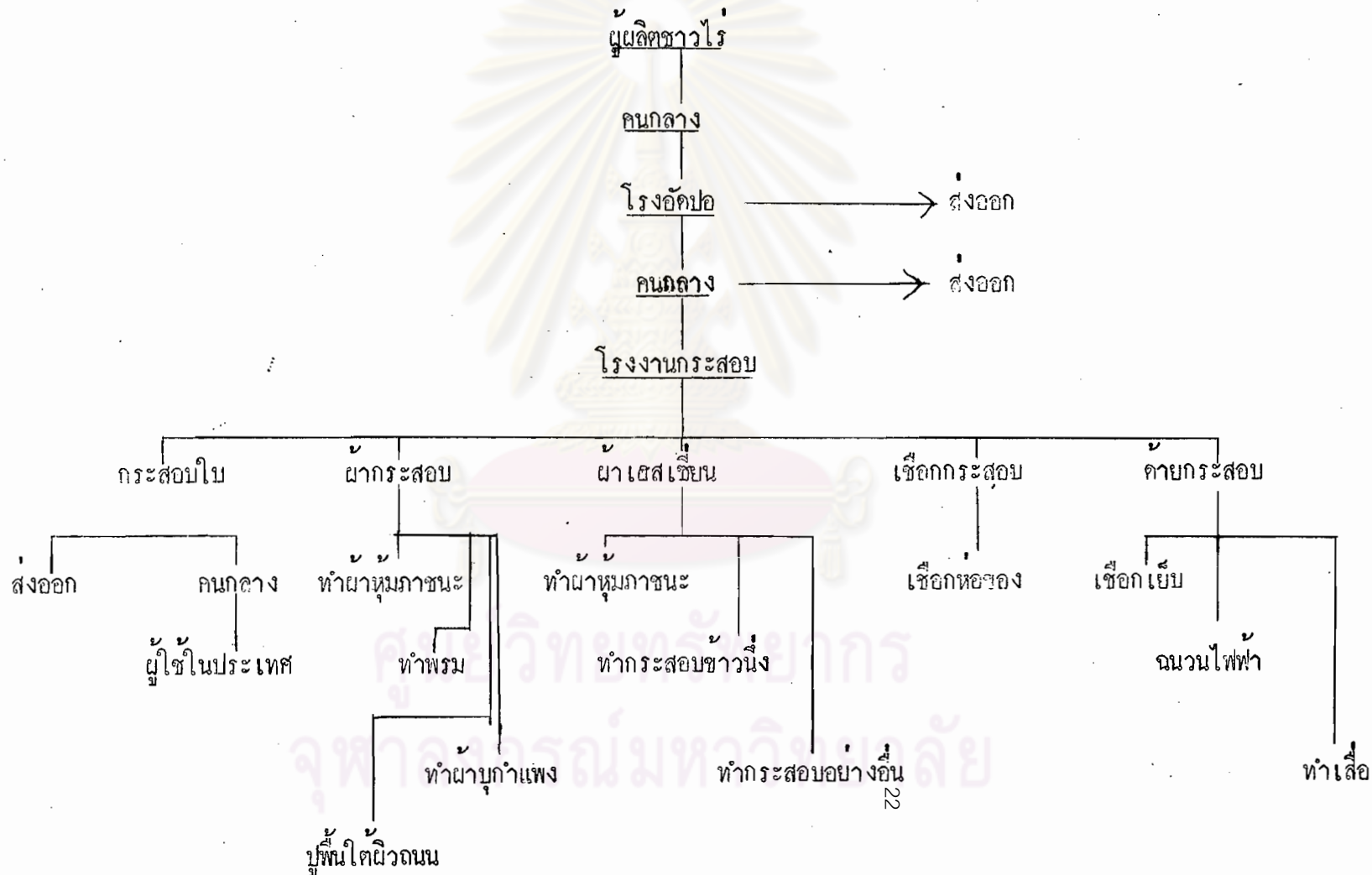
ต้นทุนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ของปอแก้วและปอกระเจาอำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดหนองคาย ปีเพาะปลูก 2515

รายการ	ปอแก้ว		ปอกระเจา	
	ค่าใช้จ่ายที่ เป็นตัวเงิน (บาท)	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ เป็นตัวเงิน (บาท)	ค่าใช้จ่ายที่ เป็นตัวเงิน (บาท)	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ เป็นตัวเงิน (บาท)
1. ค่าแรงงาน	11.80	300.68	27.18	406.13
- ค่าเตรียมดิน (ไถตะ, ไถแปร, คราด)	0.26	46.36	-	20.89
- ปลูก (ซุก, หยอก, ปลูกซ่อม)		39.15	0.49	59.64
- คายหญ้า, พรวนูกิน		36.29	-	35.18
- ตัก, หมัก ขน แซ	3.28	91.15	10.62	135.33
- ขนขึ้น ลอก ที่ ตาก ขน	8.26	81.32	16.07	145.62
- มีคปอฟอก	-	6.42	-	9.47
2. ค่าพันธุ์	5.17	3.84	8.10	3.66
3. ค่าเลี้ยงดูแรก	1.85	-	2.05	-
4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ฟาร์ม	1.34	-	1.01	-
5. ค่าภาษีที่ดิน	2.74	-	2.27	-
6. ค่าใช้ที่ดิน	-	25.00	-	25.00
7. ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุน		1.37	-	1.62
8. ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ฟาร์ม		7.61	-	7.24
รวมต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	22.90	338.50	40.61	443.65
รวมต้นทุนทั้งหมดต่อ ก.ก.	0.17	2.51	0.22	2.41

หมายเหตุ ปอแก้วผลิตได้ 134 ก.ก.ต่อไร่, ปอกระเจาผลิตได้ 184 ก.ก.ต่อไร่

แผนภาพที่ 1

โครงสร้างการจัดจำหน่าย

ตารางที่ 7

จำนวนปอที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมทดสอบป่าน

หน่วย : ตัน

ปี พ.ศ.	จำนวนที่ใช้	หมายเหตุ	
2508	50,500	ตัวเลขปี 2508 - 2515 จากธนาคารแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
2509	58,500		
2510	68,400		
2511	69,100		
2512	60,000		
2513	75,400		
2514	92,100		
2515	122,000		
2516	140,798		ตัวเลขจากการสำรวจ

ที่มา : สมาคมอุตสาหกรรมทดสอบไทย

ปอที่ใช้ปอนโรงงานทดสอบทั้ง 10 โรงงานในรอบปี 2516 รวมทั้งสิ้น 140,798 ตัน แยกการใช้แต่ละโรงงานดังนี้

ตารางที่ 8

แสดงจำนวนปอที่ใช้แต่ละโรงงาน ในปี 2516 ของไทย

โรงงาน	ปอที่ใช้ในปี 2516	
	จำนวน (ตัน)	อัตราส่วน
1. แหวมทองอุตสาหกรรม	24,798	17.61
2. กระทรวงการคลัง	13,047	9.27
3. กระสอบอีสาน	17,236	12.24
4. จุฬอนิศาสตร์ (1961)	3,270	2.32
5. กระสอบปาน อุตสาหกรรม	6,192	4.41
6. กระสอบปากช่อง	19,244	13.67
7. กระสอบสีแก้ว	22,672	16.10
8. อุตสาหกรรมปอและนุ่น	14,971	10.63
9. กระสอบขอนแก่น	19,368	13.76
10. กระสอบสระบุรี		
รวม	140,798	100.00

ที่มา : สมาคมอุตสาหกรรมทอกระสอบไทย

ผลผลิตปอในปี 2515/2516 เท่ากับ 460,000 ตัน คิดเป็นอัตราส่วน โรงงานทั้ง 10 โรงงาน ใช้ปอร้อยละ 32 ของผลผลิตปอทั้งหมด คิดเป็นมูลค่าประมาณ 450,554,000 บาท (คิดเทียบ ก.ก.ละ 3.20 บาท)

ตารางที่ 9

แสดงการใช้วัตถุดิบ, ผลผลิต ในรอบปี 2516

25

โรงงาน	ปอ		ผลผลิต					
	จำนวน (คน)	%	กระสอบขาว, น้ำตาล		ผลผลิตอื่น ๆ		รวม	
			จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. แหลมห้องอุตสาหกรรม	24,798	17.61	10,644,225	23.58	7,797,414	12.59	18,441,639	17.23
2. กระทรวงการคลัง	13,047	9.27	4,775,382	10.58	5,111,585	8.26	9,886,967	9.23
3. กระสอบอีสาน	17,236	12.24	5,068,741	11.23	7,541,319	12.18	12,610,060	11.78
4. จุดอินคัสตรี (1961)	3,270	2.32	2,431,734	5.39	193,386	0.32	2,625,120	2.45
5. กระสอบป่าน, อุตสาหกรรม	6,192	4.41	3,488,840	7.73	991,083	1.60	4,479,923	4.18
6. กระสอบปากซอง	19,244	13.67	7,098,718	15.72	8,113,417	13.10	15,212,135	14.21
7. กระสอบสีทิว	22,672	16.10	4,098,718	10.76	15,098,930	24.38	19,955,125	18.64
8. อุตสาหกรรมปอและขน	14,971	10.63	5,342,425	11.83	4,846,257	7.83	10,188,682	9.52
9. กระสอบขอนแก่น	19,368	13.76	1,435,153	3.18	12,229,509	19.75	13,664,662	12.76
10. กระสอบสระบุรี								
รวม	140,798	100.00	45,141,413	100.00	61,922,900	100.00	107,064,313	100.00

ที่มา : สมาคมอุตสาหกรรมทอกระสอบไทย

ราคาขายส่งปอในตลาดกรุงเทพฯ โดยเฉลี่ยรายเดือนระหว่างปี 2512-2516

บาท : ก.ก.

เดือน	2512			2513			2514			2515			2516			2517		
	เอ	บี	ซี	เอ	บี	ซี	เอ	บี	ซี	เอ	บี	ซี	เอ	บี	ซี	เอ	บี	ซี
มกราคม	-	-	-	3.07	2.79	2.27	3.39	3.18	2.88	4.07	3.78	3.03	4.57	4.43	3.92	3.92	2.83	3.10
กุมภาพันธ์	-	-	-	3.14	2.90	2.40	3.20	2.94	2.71	4.30	3.95	3.25	4.51	4.44	3.76	3.12	2.72	1.84
มีนาคม	-	-	-	2.81	2.67	2.14	2.93	2.71	2.23	4.69	4.53	3.81	4.31	4.41	3.55	3.09	2.67	1.77
เมษายน	3.35	3.05	2.44	2.66	2.42	2.14	3.63	3.16	2.75	5.50	5.17	4.40	4.21	4.41	3.44	3.01	2.68	1.85
พฤษภาคม	3.18	2.87	2.16	2.70	2.40	1.90	4.07	3.45	2.85	6.07	5.59	4.89	4.08	3.94	3.32	3.23	2.84	2.00
มิถุนายน	3.0	2.70	1.75	2.75	2.70	2.22	3.75	3.20	2.55	5.70	5.42	4.65	3.85	3.70	3.05	3.33	2.98	2.02
กรกฎาคม	2.95	2.65	1.95	2.97	2.71	2.00	3.90	3.47	2.73	5.55	5.35	4.65	3.60	3.47	2.77	3.48	3.14	2.11
สิงหาคม	2.76	2.50	1.95	2.75	2.51	2.08	3.65	3.42	2.66	5.55	5.35	3.55	3.36	3.24	2.47	4.03	3.56	2.53
กันยายน	2.62	2.37	1.95	2.80	2.51	2.05	3.29	3.09	3.09	4.61	4.36	3.99	3.23	3.18	2.55	4.15	3.61	2.60
ตุลาคม	2.44	2.22	1.75	3.01	2.72	2.27	3.47	3.21	2.51	4.05	3.82	3.37	3.20	3.07	2.23	-		
พฤศจิกายน	2.41	2.11	1.67	3.25	3.05	2.61	3.62	3.25	2.62	3.88	3.71	3.24	3.16	2.95	2.05	-		
ธันวาคม	2.77	2.51	2.02	3.46	3.26	2.96	4.23	3.89	3.09	4.23	4.08	2.62	3.07	2.64	2.00	-		
เฉลี่ย	2.83	2.56	1.97	2.96	2.73	2.36	3.59	3.24	2.66	4.85	4.59	2.94	3.76	3.62	2.92			

ที่มา กองเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปัจจุบันการใช้ปุ๋ยภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตภัณฑปุ๋ยภายในประเทศกำลังขยายตัว โรงงานที่มีอยู่ส่วนใหญ่ได้ขยายกำลังการผลิตออกไปอีก เป็นผลทำให้การใช้ปุ๋ยภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะนับตั้งแต่ปี 2515 เป็นต้นมาปรากฏว่าปริมาณการใช้ปุ๋ยของโรงงานทดสอบอยู่ในระดับเกินกว่า 100,000 ตันทุก ๆ ปี นอกจากนี้ยังมีโรงงานทดสอบสร้างใหม่ในปี 2518 อีก 2 โรงงาน จึงคาดว่าจะทำให้ปริมาณการใช้ปุ๋ยสูงขึ้นในปีใหม่นี้

ราคาปุ๋ยภายในประเทศ

ราคาปุ๋ยในแต่ละปีมีผลกระทบต่อการณ์การปลูกปอในปีต่อ ๆ ไป เพราะเมื่อราคาปุ๋ยลดลงเกษตรกรจะลดเนื้อที่ปลูกปอลงและในทางตรงกันข้าม ถ้าราคาปุ๋ยปีใดสูง ปีต่อไปเกษตรกรก็จะปลูกปอเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงของราคาขายส่งปุ๋ยในตลาดกรุงเทพฯ ฯ โดยเฉลี่ยรายเดือนระหว่างปี 2512 - 2516 (ตารางที่ 10)

การค้าปุ๋ยในต่างประเทศ

ปอคือพืชที่ซื้อขายกันในตลาดโลกส่วนใหญ่เป็นปอกระเจา แต่การส่งออกของไทยส่วนมากเป็นปอแก้ว ด้วยเหตุนี้การส่งออกของไทยในแต่ละปีจึงขึ้นอยู่กับปริมาณการส่งออกของบังคลาเทศเป็นสำคัญจากการที่ปอแก้วมีคุณภาพดีกว่าปอกระเจาตัวเองจึงทำให้ปอแก้วของไทยไม่อาจนำไปใช้แทนปอกระเจาในการผลิตสินค้าปอได้อย่างสมบูรณ์ นับเป็นจุดอ่อนประการแรกที่จำกัดขีดความสามารถของปอไทยในการแข่งขันกับปอกระเจาของบังคลาเทศ เป็นผลทำให้ราคาปอไทยส่งออกต่ำกว่าราคาปอของบังคลาเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับเกรดใกล้เคียงกันจะต่ำกว่าประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ยังทำให้ราคาปอไทยในประเทศเคลื่อนไหวขึ้นลงตามราคาปอไทยที่ส่งออกด้วย ความแตกต่างระหว่างราคาส่งออกปอไทยและบังคลาเทศปี 2516 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11

ความแตกต่างระหว่างราคาส่งออกของปอไทยและบึงคลาเทศ ปี 2516

เดือน	ปอเกรด เอ (1)	ปอบึงคลาเทศ Possa White C (2) ปอนค้ ลองคั้น	% ความแตกต่าง ระหว่าง (1) กับ (2) (3)	ปอบึงคลาเทศ Possa White D (4)
มกราคม	122.61	145	15.4	133.74
กุมภาพันธ์	119.13	147.89	19.4	135
มีนาคม	113.54	—	—	136
เมษายน	108.97	—	—	136
พฤษภาคม	106.4	149	28.6	136
มิถุนายน	100.91	149	32.2	136
กรกฎาคม	95.7	149	35.7	136
สิงหาคม	93.2	148.6	37.3	136
กันยายน	91.3	147.9	38.2	138.9
ตุลาคม	91.5	149	38.6	140
พฤศจิกายน	92.6	149.8	38.1	140
ธันวาคม	94.6	150.7	37.2	140
		เฉลี่ย (10 เดือน)	32.1	

ที่มา : สภาหอการค้าไทย

หมายเหตุ จากตารางข้างบนปอไทยเกรด เอ มีคุณภาพใกล้เคียงกับเกรด Possa White C ของบึงคลาเทศ แต่ไม่อาจนำมาใช้แทนกันได้อย่างสมบูรณ์ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ปอไทยเกรด เอ ยังมีราคาต่ำกว่า ปอบึงคลาเทศเกรด Possa White D ซึ่งเป็นเกรดต่ำกว่า Possa White C อีกด้วย สดมภ์ 1 กับ 4

ตลาดบ่อที่สำคัญได้แก่ประเทศในยุโรป โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศตลาดร่วมยุโรป เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี อังกฤษ สเปน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ประเทศในอาฟริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งติดต่อกับซื้อบ่อจากไทยผ่านฮ่องกง อินเดีย เคยเป็นประเทศผู้ซื้อบ่อไทยรายสำคัญ แต่จากสถิตินับตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมาปรากฏว่าอินเดียมิได้สั่งซื้อบ่อจากไทยเลย สำหรับตลาดยุโรป และญี่ปุ่นนั้นในระยะ 3 - 4 ปีที่ผ่านมาปรากฏว่ามีแนวโน้มลดการซื้อบ่อจากไทยลง เป็นลำดับ เนื่องจากไต้หวันไปใช้เส้นใยสังเคราะห์แทนปอธรรมชาติกันมากขึ้น ปริมาณการซื้อบ่อของไทยของประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 12

อย่างไรก็ตามคาดว่าประเทศที่กำลังพัฒนาในอเมริกาใต้ อาฟริกา และเอเชีย โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนเกาหลีเหนือ ไต้หวัน พม่า และอินโดนีเซีย จะเป็นตลาดบ่อที่สำคัญของไทยในอนาคตสืบแทนตลาดยุโรปและญี่ปุ่น ทั้งนี้เพราะประเทศดังกล่าวกำลังจัดตั้งโรงงานผลิตสินค้าบ่อที่สำคัญคือกระสอบเพื่อใช้ในการบรรจุผลิตผลเกษตรและในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการปลูกบ่อเพื่อเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานควบคู่ไปด้วย แต่เนื่องจากการส่งเสริมการปลูกบ่อในประเทศเหล่านี้ยังอยู่ในระหว่างเริ่มต้น กว่าที่จะผลิตได้ในปริมาณมากพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศ จะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

ตารางที่ 12

รายงานการนำเข้าบ่อแก้วไทยของประเทศอุตสาหกรรม¹ ปี พ.ศ. 2511 - 2517

หน่วย : พันตัน

ปี	ปริมาณนำเข้า
2511	190.9
2512	140.3
2513	171.9
2514	142.5
2515	112.9
2516	91.2
2517	62.1

¹ ได้แก่ ประเทศเบลเยียม อังกฤษ เยอรมันตะวันตก ฝรั่งเศส อิตาลี สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น
ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 13

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของผลไม้ไทยระหว่างปี 2506 - 2516

ปี	ผลไม้และผลไม้กระเจา	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2506	125,753	358
2507	162,095	495
2508	316,986	1,102
2509	473,269	1,614
2510	317,112	866
2511	289,478	674
2512	255,978	780
2513	257,663	719
2514	271,676	935
2515	255,093	1,087
2516	260,866	1,046

ที่มา : กรมศุลกากร

ปัญหาและอุปสรรคในการค้าปลีกต่างประเทศ

กล่าวโดยทั่วไปไปที่ผลิตได้ในประเทศส่วนใหญ่ เป็นไปที่มีคุณภาพต่ำ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไปอยู่ที่ผลิตได้ในประเทศที่มีคุณภาพต่ำเนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการคือ

ประการแรก ชาวไร่ชาวนาและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิตไป โดยเฉพาะน้ำสะอาดซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการผลิตไปให้มีคุณภาพสูง แหล่งน้ำในแหล่งเพาะปลูกและเมื่อไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของชาวไร่ไป ชาวไร่ต้องอาศัยคู คลอง หนอง บึง ตลอดจนลำคลองข้างถนนเป็นแหล่งแช่และพอกไปอยู่เรื่อยมา นอกจากนี้ชาวไร่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการพอกไปและการคัดเลือกเกรดไป

ประการที่สอง ระบบการซื้อขายไปในแหล่งผลิตเป็นปัจจัยทำให้ชาวไร่ชาวนากำดังใจในการปรับปรุงคุณภาพไปที่ผลิตได้ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการซื้อขายไปนั้น พ่อค้าคนกลางมักเอาเปรียบในการกตราคาซื้อและมักนิยมรับซื้อในรูปไปคละ ซึ่งมีทั้งไป เกรดสูงและไป เกรดต่ำปนกัน การซื้อขายในลักษณะดังกล่าวมีข้อเสียคือ ไม่มีความแตกต่างระหว่างไป เกรดสูงและไป เกรดต่ำ ฉะนั้นหากมองในแง่ของชาวไร่แล้วถึงแม้ว่าชาวไร่จะพยายามผลิตไปที่มีคุณภาพสูงเพียงใด ไปเหล่านั้นก็จะถูกตีราคาในรูปไปคละ ซึ่งราคาไม่เป็นธรรมและไม่สูงเท่าที่ควร และเมื่อผลิตไปใดส่วนใหญ่มีคุณภาพต่ำจึงทำให้ไปที่ส่งออกส่วนใหญ่มีคุณภาพต่ำด้วย ฉะนั้นความเชื่อของพ่อค้าชาวต่างประเทศผู้ซื้อไปไทยส่วนมากต่างเห็นว่าไปไทยมีคุณภาพต่ำ จึงน่าจะมาจากสาเหตุข้อนี้เป็นสำคัญ และสาเหตุ 2 ประการนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวไร่ไปถูกพ่อค้าคนกลางกตราคาการรับซื้อไปอีกด้วย

ทั้ง ๆ ที่ไปเป็นสินค้ามาตรฐาน ซึ่งจะต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานก่อนจะส่งออกที่ใหญ่ซื้อในตลาดต่างประเทศ แต่ก็มักจะมีเสียงต่อว่าจากผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศเป็นประจำว่า ไม่ได้รับไปตามเกรด หรือมาตรฐานที่ได้สั่งซื้อไว้ ทั้งนี้อาจจะมาจากสาเหตุ 2 ประการ

ประการแรก เกิดจากการนำไปเกรดต่ำเข้าไปปนในมัดไปเบดที่มีคุณภาพสูง ซึ่งจะเกิดโดยการจงใจกระทำของผู้ส่งออก หรืออาจจะเนื่องมาจากการขาดความชำนาญในการแยกเกรดไปและอัดเบดไป ณ รัศมีโรงงานอัดเบด

ประการที่สอง เกิดจากการไม่เคร่งครัดต่อหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบมาตรฐานของพนักงานตรวจสอบของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งทำให้เกิดความสงสัยว่าจะมีการทุจริตต่อหน้าที่ระหว่างพนักงานตรวจสอบกับผู้ส่งออก และความบกพร่องของระเบียบการตรวจสอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ ระเบียบการตรวจสอบที่ใช้อยู่ในขณะนั้นนั้น ปอพอกประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ของมัดปอพอกทั้งหมดที่จะส่งออก (Lot) จะต้องถูกเปิดออกเพื่อทำการตรวจสอบ ถ้าหากพบว่ามัดปอไม่ตรงตามเกรด เช่น สมมุติว่า เป็นเกรดบี ปออยู่ในมัดเบลที่มีกาเครื่องหมายเกรด เอ เกินกว่า 20 เปอร์เซ็นต์แล้ว มัดปอทั้งหมดนั้นจะถูกกาเครื่องหมายเป็นปอเกรดบี ทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่มีมัดเบลปออื่น ๆ ในมัดปอพอกทั้งหมดมิได้ตรวจสอบและส่วนใหญ่อาจจะเป็นเกรดเอก็ตาม เมื่อตรวจสอบเสร็จก็จะส่งไปให้ผู้ซื้อ ฉะนั้นผู้ซื้อแทนที่จะรับปอเกรด เอ ก็จะได้รับปอเกรด บี แทน สาเหตุเหล่านี้ทำให้ผู้ซื้อในต่างประเทศขาดความเชื่อถือ เชื่อมั่น ในคุณภาพปอและมาตรฐานปอพอกของไทย และยิ่งปอไทยมีคุณภาพต่ำในสายตาผู้ซื้อเหล่านี้อยู่แล้ว การกระทำดังกล่าวจึงเท่ากับว่าเป็นการซ้ำเติมให้อาณาการคาบอต่างประเทศของไทยแลดูมีควมยิ่งขึ้น

อุปสรรคในการคาบอในตลาดต่างประเทศของไทยที่สำคัญประการอื่น ๆ ก็ได้แก่ ขาดแคลนระวางเรือบรรทุกปอรวมทั้งการขึ้นค่าระวางบรรทุกเรือ ซึ่งขมรมเดินเรือสายต่าง ๆ มักจะกระทำอยู่เสมอ ปอเป็นสินค้าที่กินเนื้อที่ในการขนส่ง แต่เสียค่าระวางถูกกว่าสินค้าประเภทอื่น ๆ ขมรมเดินเรือจึงมักจะไม่ค่อยเต็มใจจัดสรรระวางบรรทุกให้ ทำให้ปอไทยมักจะตกค้างการส่งออกอยู่เสมอ สำหรับการขนส่งปอไปอาฟริกา ซึ่งคาดว่าจะเป็ตลาดที่สำคัญรายใหม่ของไทย มีปัญหาหลักอยู่บาง ทั้งนี้เพราะไทยยังมีได้ทำสัญญากับสายการเดินเรือใดให้เป็นที่แน่นอน ทำให้บางครั้งต้องพลาดโอกาสที่จะส่งปอไทยไปขายให้ประเทศต่าง ๆ ในอาฟริกา และอีกประการหนึ่ง โดยปกติแล้วการจัดหาเรือบรรทุกปอไปต่างประเทศมีปัญหา เนื่องจากปอกินเนื้อที่มากและตีคไฟง่าย บริษัทเดินเรือมักจะไม่เต็มใจขนส่งสินค้าปอ ยิ่งเมื่อเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันทั่วโลกเมื่อปี 2516 ก็ยังมีปัญหามากยิ่งขึ้น จากรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสมาคมปอไทย ประจำปี 2516/2517 ได้กล่าวว่า มีปอค้างสต็อกอยู่มากในบางระยะเพราะเกิดอุปสรรคจัดหาเรือบรรทุกไปต่างประเทศไม่ได้ โดยเฉพาะปอที่ขนไปตลาดญี่ปุ่นและประเทศต่าง ๆ ในอาฟริกา ส่วนทางคานูโรบนั้นสมาคมได้ทำสัญญากับสายการเดินเรือ Odessa Line ของสหภาพโซเวียตตลอดปีการจำหน่าย 2516/17 จึงไม่สู้มีปัญหारेื่องการจัดหาเรือมากนัก คงมีแต่ปัญหาการระวางมีแนว

โคมสูงตันเรือย ๆ กล่าวคือ คาร์วางปอจากไทยไปท่าเรือยุโรป ตกลงกันไว้สองตันละ 16.5 ปอนด์สเตอร์ลิง แต่เมื่อประสบวิกฤติการณ์น้ำมัน Odessa Line จึงขอเพิ่มเป็น 18.50 ปอนด์ ในเดือนมีนาคม 2517 เดือนเมษายน เพิ่มเป็นพิเศษอีกร้อยละ 32.5 ของคาร์วางเดิมเป็น สองตันละ 21.66 ปอนด์ และพฤษภาคมเพิ่มเป็น 23.31 ปอนด์

ปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ ก็นับเป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่ง ตัวอย่างเช่นในการเจรจาติดต่อขายปอไทยให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน และเกาหลีเหนือ ก็ยังไม่สามารถเจรจาขายให้แก่ 2 ประเทศได้โดยตรง เพราะยังมีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 53 เรื่องการห้ามนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนคอมมิวนิสต์ เป็นอุปสรรคอยู่

นโยบายแก้ไขปัญหาราคापอไทย

ปัญหापอไทยในคานต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้นนี้พอสรุปได้ว่า ปอไทยประสบทั้งปัญหาการผลิตและความไม่แน่นอนของตลาด ซึ่งทำให้อาราคापอในประเทศไทยในแต่ละปีเปลี่ยนแปลงตามไปควย ชาวไร่ปอ นับเป็นบุคคลที่จะได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาดังกล่าวมากที่สุด และอาจเลิกอาชีพการปลูกปอโดยหันไปปลูกพืชอย่างอื่น ซึ่งได้ผลตอบแทนทั้งในคานราคาและรายได้น้อยกว่า ในปัจจุบันชาวไร่ปอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มหันไปปลูกมันสำปะหลังแทนปอกันมากขึ้น เพราะพืชชนิดนี้ปลูกและดูแลรักษาง่าย และมีปัญหาการตลาดน้อยกว่าปอ นับตั้งแต่ปี 2509 เป็นต้นมา ปรากฏว่าได้มีการปลูกมันสำปะหลังแทนปอกันมากในจังหวัดนครราชสีมา ชอนแก่น อุรธานี และอุบลราชธานี และจังหวัดอื่น ๆ ในขณะเดียวกันก็ได้มีการจัดตั้งโรงงานทำมันตากแห้ง เพื่อเป็นแหล่งรับซื้อมันสำปะหลังจากไร่ควบคู่กันไปด้วย หากปล่อยให้เหตุการณ์ดังกล่าวยังคงอยู่ตลอดไปแล้ว ความสำคัญของปอที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศก็จะลดน้อยลงตามลำดับ อุตสาหกรรมทอกระสอบป่านของไทยก็จะขาดแคลนวัตถุดิบ และล้มเลิกไปในที่สุด ฉะนั้น เพื่อให้ปอยังคงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศสืบไป รวมทั้งหาทางส่งเสริมและขยายตลาดปอดิบและสินค้าปอของไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้นแล้ว ปัญหาปอต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจะต้องได้รับการแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

1. สิ่งที่ต้องทำเป็นประการแรกคือ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งราชการและเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องและได้รับประโยชน์จากการค้าปอ จะต้องร่วมมือความใจกันอย่างแท้จริง เช่นกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคาร สมาคมปอ สมาคมอุตสาหกรรมทอกระสอบ โรงงานทอกระสอบ โรงงานอัดเคเบิล ผู้ค้าส่ง ผู้ส่งออก และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจัดตั้งเป็นคณะกรรมการแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยไม่ปล่อยให้เป็นที่หน้าทีของรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะปัญหาบางอย่างก็เนื่องมาจากผู้ค้าปอนั้นเอง คณะกรรมการนี้จะเป็นตัวแทนการค้าและวิจัยปอไทย ซึ่งจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการวิจัยและการค้าปอของประเทศต่าง ๆ และการติดต่อขอความช่วยเหลือร่วมมือเพื่อวิจัย เรื่องปอจากสถาบันวิจัยทั่วโลก เช่น สถาบัน Massachusetts Institute of Technology ในสหรัฐอเมริกา และองค์การอาหารของโลก เพื่อหาทางที่จะนำไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพปอ คุณภาพเส้นใย การปลูกและการบำรุงรักษา อื่น ๆ

2. จุดสำคัญที่ควรเริ่มต้นปรับปรุงแก้ไข คือ ปัญหาด้านคุณภาพปอที่ผลิต เนื่องจากแหล่งปออยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีจะขาดแคลนน้ำในการฟอกปอ จึงจำเป็นต้องสร้างอ่างเก็บน้ำในเขตปลูกปอให้เพียงพอสม่ำเสมอทุกฤดูการผลิต ในการจัดสร้างบ่อแช่ปอควรที่จะกำหนดเขตจัดสร้างขึ้นในแหล่งผลิตที่สำคัญ ๆ ก่อน โดยคำนึงถึงระยะทางจากแหล่งผลิตของชาวไร่กับบ่อแช่ปอ สำหรับเงินทุนในการก่อสร้างนี้ควรมาจากรัฐบาล และเอกชนต่าง ๆ ที่ได้รับประโยชน์จากการค้าปอและอีกส่วนหนึ่งควรไ้มาจากเงินที่เสียออกไปในราคาต่ำ นอกจากนี้เพื่อส่งเสริมการผลิตปอคุณภาพดีทางการควรจะได้จัดการประกันราคารับซื้อปอคุณภาพดีให้ทั่วถึง และรับซื้อปอตามราคาประกัน เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ชาวไร่ปอ ในการตลาดและราคาจำหน่ายปัจจุบัน ควรปรับปรุงแนวทางดำเนินงานประกันราคาปอเสียใหม่ โดยส่งเสริมให้โรงงานทอกระสอบ และโรงงานอัดเคเบิลทำหน้าที่กำหนดราคาประกันรับซื้อปอโดยเฉพาะการซื้อตามเกรดของชาวไร่โดยตรง ราคารับซื้อก็ควรกำหนดให้เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะการรตลาดและต้นทุนการผลิตปอในแต่ละปี เพื่อให้ผู้ไร่ปอก็จะมีหลักประกันที่มั่นคงว่าจะมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้แปรรูปอยู่ตลอดไป ไม่ขาดแคลน ชาวไร่ก็จะมีกำลังใจปลูกปอ เพราะมีตลาดขายปอที่แน่นอน ปัญหาพอคาคคนกลางกดราคารับซื้อปอจากชาวไร่ก็จะน้อยลง เพราะชาวไร่สามารถขายให้แก่ผู้ซื้อคนสุดท้ายโดยตรง อีกประการหนึ่งคือ

ดำเนินการกำหนดเขตส่งเสริมการผลิตและให้ความช่วยเหลือแก่ชาวไร่ในเรื่อง การบริการทางวิชาการและเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ ในการเพาะปลูก ในการเลือกเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย การเซ การพอกปอ รวมทั้งการจัดเก็บผลผลิต

3. เนื่องจากปอแก้วมีราคาถูกกว่าปอกระเจาและตลาดก็แคบกว่าด้วย จึงน่าจะสนับสนุนและส่งเสริมการปลูกปอกระเจาให้กว้างขวางแทนปอแก้วมากขึ้น ซึ่งในระยะ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ทางสมาคมปอไทยซึ่งเป็นสถาบันของเอกชนได้เริ่มทดลองส่งเสริมให้มีการปลูกปอกระเจาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏว่าผลเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือบางแห่ง ปอกระเจาได้ผลถึงไร่ละ 500 กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าปอแก้วเท่าตัว แต่จะมีบางแห่งที่ไม่ได้ผลบ้าง แต่เนื่องจากเป็นระยะเริ่มแรก กลักรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในวิธีการเพาะปลูก ซึ่งสรุปแล้วกล่าวได้ว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ปลูกปอกระเจาแทนปอแก้วได้ จึงควรได้มีการส่งเสริมอย่างจริงจังจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ แก่ชาวไร่ ได้แก่ สิ้นเชื่อธนาคารทั้งธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ของรัฐบาล ควรให้สิ้นเชื่อแก่ชาวไร่ปอ การปรับปรุงคมนาคมในแหล่งผลิตต่าง ๆ เพื่อให้การขนส่งออกจากแหล่งผลิตไปสู่ตลาดเป็นไปได้โดยสะดวก รวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย

5. ควบคุมมาตรฐานปอที่โรงงานอัดเบด การที่ปอดิบไทยที่ส่งออกนั้นเกือบทั้งหมดเป็นปอที่โรงงานอัดเบดซื้อมาแล้วนำมาแยกเกรดเพื่ออัดเบด ฉะนั้น ปอเกรดต่าง ๆ ที่ผู้ซื้อในต่างประเทศต้องการ จะเป็นปอที่ออกไปจากโรงงานอัดเบดดังกล่าว และเสี่ยงต่อว่าของผู้ซื้อในต่างประเทศที่ว่าการปลอมปน คุณภาพปอ หรือได้รับปอไม่ตรงตามเกรดที่ต้องการ ส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของโรงงานอัดเบดนี้เอง ในการอัดเบดปอให้ได้มาตรฐานนั้น จะต้องใช้ความรู้ความชำนาญพอสมควร โรงงานใดที่ขาดเทคนิคที่ดี ก็จะไม่สามารถอัดเบดปอให้มีคุณภาพตามมาตรฐานเท่าใดนัก และเมื่อโรงงานทำการปลอมปนคุณภาพได้ง่าย ก็ควรมีการวางมาตรฐานการควบคุมมาตรฐานปอ กรรมวิธีการอัดเบดของโรงงานด้วย พร้อมทั้งให้คำแนะนำให้เห็นถึงโทษของการที่จะปลอมปนต่ออนาคตตลาดปอในอนาคตที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกันทุก ๆ ฝ่าย และให้ขอแนะนำที่เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการอัดเบดที่ถูกต้อง เพื่อให้แน่ใจว่า ปอที่อัดเบดนี้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่แท้จริง

และอีกประการหนึ่งในการแก้ไขปัญหานี้ ควรจัดระเบียบการตรวจสอบมาตรฐานให้รัดกุมยิ่งขึ้น ป้องกันการทุจริตก่อนหน้านี้ในการตรวจสอบมาตรฐานปดส่งออกของพนักงานตรวจสอบ และออกมาตรการจำกัดพ่อค้าประเภททุจริต และข้าราชการที่ร่วมมืออย่างจริงจัง

6. ปัญหาเกี่ยวกับการระวาง นับเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดที่ผู้ส่งออกกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน เกี่ยวกับการส่งออก มักจะประสบกับการขาดแคลนระวางเรือและคาร์ระวางเรือมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และเมื่อเร็ว ๆ นี้ ปรากฏว่าสมาคมปอไทยต้องเลิกสัญญากับชมรมเดินเรือไทย - ยุโรป เนื่องจากชมรมดังกล่าวขึ้นคาร์ระวางเรือติดต่อกันหลายครั้งภายในระยะเวลาอันสั้น ทางผู้ส่งออกของไทยได้ทำการตอบโต้ โดยบอกเลิกสัญญาและหันไปใช้บริการของเรือนอกชมรมแทน ซึ่งปัญหาที่ติดตามมากก็คือ จะหาบริการของเรือนอกชมรมได้เพียงพอหรือไม่ ปัญหาการระวางเรือนั้นนอกจากจะกระทบกระเทือนต่อผู้ส่งออกแล้ว ยังมีผลเกี่ยวโยงไปถึงชาวไร่ควย จึงเป็นเรื่องที่ทางการต้องหาทางแก้ไข โดยร่วมมือกับสมาคมปอเข้าเจรจาทอรองกับชมรมเดินเรืออย่างแข็งขัน และในระยะยาวแล้วควหาทางพัฒนาพาณิชย์นาวีของตนเองให้เพียงพอโดยไม่ต้องอาศัยเรือต่างประเทศ

7. เพื่อให้มีการส่งออกเพิ่มขึ้น ควรจะมีการเจรจากับประเทศผู้ซื้อรายสำคัญ ๆ เฉพาะอย่างยิ่งประเทศในกลุ่มตลาดรวมยุโรป ให้ลดหย่อนภาษีขาเข้าปอและผลิตภัณฑ์ปอที่ส่งไปจากเมืองไทย เพื่อมิให้ราคาส่งออกของปอและผลิตภัณฑ์ปอไทยมีราคาสูงเกินไปนัก ประเทศต่าง ๆ จะได้หันมาซื้อปอไทยเพิ่มขึ้น (ปัจจุบันปอและผลิตภัณฑ์ปอจากอินเดียและบังคลาเทศได้รับการลดหย่อนภาษีขาเข้าจากกลุ่มประเทศในตลาดรวมยุโรป) และตลาดที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง คือ ประเทศในแอฟริกา ซึ่งควรจจะรักษาคูณภาพปอให้เป็นที่เชื่อถือและการส่งมอบให้ตรงต่อเวลา และราคาที่เหมาะสม เพื่อจะได้มีตลาดที่มีความมั่นคงยิ่งขึ้น

8. ควรจะมีการติดต่อประสานงานร่วมกับประเทศผู้ผลิตปอด้วยกัน เช่นปากีสถาน และบังคลาเทศ เพื่อได้ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิต และภาวะการตลาดที่ถูกต้องแน่นอน